

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 15, Hosea, Ukafiri wa Kiroho wa Israeli, Sehemu ya 3

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 15, Hosea, Ukafiri wa Kiroho wa Israeli, Sehemu ya 3.

Nabii Hosea anatuma ujumbe mzito na wa kushangaza kwa watu wa Israeli kwamba Mungu anawaona wao na tabia zao, mwenendo wao ndani ya agano.

Mungu anawaona kama mke asiye mwaminifu ambaye hajatimiza ahadi na ahadi zake kwa mumewe. Katika kipindi chetu kilichopita, tulikuwa tukiangalia baadhi ya njia mahususi ambazo nabii aliwashutumu Israeli kwa kuwa mshirika wa agano asiye mwaminifu kwa Yahweh. Kumbuka kwamba mpangilio wa kitabu hiki ni kwamba sitiari ya ndoa kati ya Hosea na Gomeri imewekwa kwa ajili yetu katika sura ya kwanza hadi ya tatu.

Kisha, mfululizo wa kesi za agano katika sura ya nne hadi ya 14 zinaeleza kwa watu wa Israeli: hizi ndizo njia mahususi, hizi ndizo mashtaka, mashtaka ambayo Mungu analeta dhidi yako. Hii ndiyo sababu Mungu anakuona kama mwenzi asiye mwaminifu na mshirika asiye mwaminifu wa agano. Tuliangalia mara ya mwisho baadhi ya mambo mahususi.

Mungu atawashtaki kwa ukweli kwamba hawakumtii. Bwana ndani ya agano amedumisha utii wake, upendo wake mwaminifu, na uaminifu wake kwa agano. Israeli haijafanya hivyo kama jibu sahihi la kurudishana kwake.

Shtaka la pili, likifanya hili liwe la umakini zaidi na mahususi zaidi, hawajazishika amri za agano. Masuala ya haki na vurugu na kuwatumia vibaya majirani zao na kuwakandamiza wahitaji tunayoyaona katika manabii wengine wa karne ya nane yanaakisiwa hapa pia katika kitabu cha Hosea. Shtaka la tatu la kutokuwa mwaminifu, na lile ambalo tulilizingatia sana, na kisha bado ningependa kuzungumzia kidogo, ni tatizo la ibada ya sanamu ya kidini.

Kumbuka, nabii Amosi, anapohubiri katika karne ya nane, nadhani atazingatia zaidi dhambi za kijamii za Israeli na matatizo ya haki. Hosea pia ana mada hiyo, lakini atazingatia zaidi dhambi za kidini. Ibada ya sanamu ya Israeli ilichukua aina mbili haswa.

Mojawapo ilihusisha ibada ya Baali, mungu wa Wakanaani, na miungu ya uzazi ya Wakanaani na mila na desturi zote zilizoambatana na hilo. Kwa hivyo, nabii Hosea atawashtaki na kuwashtaki kwa ibada ya Mabaali, ambayo inaweza kujumuisha miungu mingine kadhaa haramu na mambo yote yaliyoambatana na dini ya

Wakanaani. Hata hivyo, njia ya pili wanayofanya ibada ya sanamu ni kupitia ibada yao ya mungu wa ndama, ambayo ni kitu ambacho Yeroboamu wa Kwanza alianzisha katika nchi ya Israeli.

Ilikuwa chanzo cha ugomvi kati ya Mungu na watu wake tangu mwanzo wa ufalme wa kaskazini. Wafalme wote katika kitabu cha Wafalme wanaotoka katika ufalme wa kaskazini, hata Yehu, ambaye ana jukumu la kuondoa ibada ya Baali kutoka Israeli, wanatajwa kama wafalme waliofanya yaliyo maovu machoni pa Bwana. Sababu kuu ya hilo ni kwamba wanaendelea kutenda dhambi za baba yao Yeroboamu.

Kwa hivyo, tutaona hili katika kitabu cha Hosea, kwamba mashtaka ya ibada ya sanamu yatazingatia ushiriki wao katika desturi za ibada za Wakanaani. Pia kutakuwa na hukumu dhidi ya miungu ya ndama ya ufalme wa kaskazini wa Israeli. Tukirudi kwenye baadhi ya vifungu ambavyo tuliviangalia katika sehemu iliyotangulia, sura ya 4, mistari ya 13 na 14 inasema hivi, "...hutoa dhabihu juu ya vilele vya milima na kufukiza sadaka juu ya vilima chini ya mwaloni, mlubna, na mterebinthi kwa sababu kivuli chake ni kizuri."

Kwa hiyo, binti zenu hufanya uzinzi, na bibi harusi wenu hufanya uzinzi." Kwa hivyo, mazoea haya haramu yalikuwa yamehusishwa na maeneo yote mbalimbali, mahali pa juu, na mahali patakatifu palipokuwa katika ufalme wa kaskazini. Sura ya 4, mstari wa 17, Efraimu amejiunga na sanamu. "...mwacheni."

Kinywaji chao kikiisha, hujitoa kufanya uzinzi. Watawala wao hupenda sana aibu. Upepo umewafunika katika mabawa yake, nao wataaibika kwa sababu ya dhabihu zao." Kwa hivyo, Israeli, kwa sababu ya utamaduni uliokuwa karibu nao, kwa sababu ya ushawishi wa Wakanaani, walivutiwa na ibada hii ya Baali kwa sababu waliamini kwamba Baali alikuwa mungu wa uzazi, mungu wa dhoruba, mungu aliyeleta mvua iliyozaa mazao yao.

Waliabudu miungu ya uzazi ya Wakanaani kwa sababu wanawake katika nchi na familia katika nchi waliamini kwamba hii ilikuwa njia ambayo miungu ingewabariki na watoto. J. Glenn Taylor, katika ufafanuzi wake kuhusu kitabu cha Hosea, anasema hivi, "...mradi tu Israeli ilitegemea mvua katika hali ya hewa ya joto na kuishi miongoni mwa majirani walioapa kwa nguvu ya Baali ya kufanya mvua, kulikuwa na jaribu lisiloepukika la kupata njia, kwa njia yoyote ile, ya kumpa Baali haki yake." Kwa hivyo, tunaona hilo likionyeshwa katika Hosea sura ya 4. Lakini basi tatizo la miungu ya ndama na mahali patakatifu palipokuwa huko Israeli na mchanganyiko wa mchanganyiko uliokuja kutokana na hili vilikuwa vipengele vya ibada ya Yahweh na ibada ya miungu ya Wakanaani na ibada ya ndama ya dhahabu ikirudi kwenye uasi wa Haruni. Yote hayo yalikuwa yamechanganywa na kuchanganywa pamoja.

Katika sura ya 8, mstari wa 5, Bwana anasema, "...Nimeikataa ndama yako, Ee Samaria; hasira yangu inawaka dhidi yao. Watashindwa kuwa na hatia hata lini? Kwa

maana imetoka kwa Israeli; fundi ameifanya; si Mungu. Ndama ya Samaria itavunjwa vipande vipande." Kwa hivyo wanaabudu ndama ya dhahabu ambayo ni matokeo ya mikono yao wenyewe badala ya muumbaji mmoja wa kweli, Mungu.

Kimsingi haiendani na kukiri imani katika Yahweh kama Mungu mmoja wa kweli. Hosea sura ya 10 mistari ya 5 na 6 pia itazungumzia mungu wa ndama. Inasema hivi, "...wenyeji wa Samaria wanatetemeka kwa ajili ya ndama wa Beth-Avoni." Na hapa jina la mahali ambapo patakatifu palikuwa katika sehemu ya kusini ya Israeli, Betheli, jina la mahali hapo limebadilika na kuwa Beth-Avoni, nyumba ya ubatili.

Sio nyumba ya Mungu; ni nyumba isiyo na thamani, na hiyo ni kwa sababu imehusishwa na ibada ya ndama ya mchanganyiko. "...watu wake wanaomboleza kwa ajili yake, na hivyo ndivyo makuhani wake waabuduo sanamu, wale waliofurahi juu yake na juu ya utukufu wake, kwa maana umewaacha." Na kwa hivyo, wanaomba kwa sanamu hii ambayo wanaamini inawakilisha Mungu, lakini hatimaye, sanamu hiyo haitawaokoa. Sanamu hiyo itashiriki uhamishoni yenyewe, na hatimaye itachukuliwa na Waashuri.

"...kitu hicho chenyewe kitapelekwa Ashuru kama ushuru kwa mfalme mkuu. Efraimu ataaibishwa, na Israeli wataona aibu kwa sanamu yake." Kwa hivyo hatimaye, mungu huyu wa ndama ataishia katika kesi ya mfalme wa Ashuru, na kwa hivyo hakuna sababu kwa nini Israeli wanapaswa kuabudu hii. Wamedhalilisha ukuu wa Mungu kwa kujaribu kumwakilisha kwa sanamu hii.

Tunaenda kwenye sura ya 13 na tuna marejeleo mengine kadhaa muhimu. Acha nisome moja katika sura ya 11 kwanza. Katika mstari wa 1 na wa 2, "...Israeli alipokuwa mtoto, nilimpenda na kutoka Israeli, Misri, nilimwita mwanangu."

Kadiri walivyozidi kuita, ndivyo walivyozidi kuondoka. Waliendelea kutoa dhabihu kwa Mabaali na kuteketeza sadaka kwa sanamu." Kwa hivyo, Bwana ndiye Mungu mmoja aliyewatoa Misri. Bwana ndiye Mungu aliyewaokoa, aliyewakomboa, ambaye alikuwa ameanzisha uhusiano maalum nao.

Lakini wanatoa ibada yao na ibada yao kwa Mabaali. Sasa tuna marejeleo ya kuvutia kuhusu ibada ya sanamu katika sura ya 13 mstari wa 1 na 2. Ningependa kufanyia kazi maelezo kadhaa yanayopatikana katika kifungu hiki mahususi. Kinasema hapo, "...Efraimu aliponena, palikuwa na kutetemeka."

Aliinuliwa katika Israeli." Kwa hivyo, wakati mmoja, kabila la Efraimu lilikuwa na nafasi ya juu. Mfalme Yeroboamu alikuwa ametoka katika kabila la Efraimu. Kumbuka, Efraimu alikuwa mmoja wa wana waliobarikiwa wa Yusufu.

Lakini alijipatia hatia kupitia Baali na akafa. Kwa hivyo, kabila la Efraimu lilikuwa na historia iliyotukuka, mwana wa Yusufu, kabila ambalo mfalme wa kwanza wa ufalme

wa kaskazini alitoka. Lakini alijipatia hatia kwa kumwabudu Baali, na matokeo yake yakawa kwamba alikufa.

Katika somo letu lililopita tulizungumzia kuhusu usemi wa ubatili unaopatikana katika kitabu cha Hosea. Hosea atawasisitiza kila mara, hatimaye kumtegemea kwako Baali ni mkakati mbaya kwa sababu Baali si yule anayeweza kukupatia mahitaji yako. Baali si yule anayekupa rutuba, mvua, ustawi na mavuno mazuri.

Hatimaye, hizo ni baraka zinazotoka kwa Bwana. Yeye ndiye ambaye ikiwa watamtumaini atawanyeshea baraka kama umande. Yeye mwenyewe, uwepo wake utakuwa mvua ya kuburudisha kwao.

Kama wakitenda haki, Bwana atawanyeshea haki. Kwa hivyo hapa tena, tuna usemi huu wa ubatili. Israeli walimwabudu Baali, wakitafuta uzima na baraka, na katika mchakato huo, walikufa.

Pia tulizungumzia jana kuhusu wazo ambalo Greg Beal ametafakari anapozungumzia kuhusu ibada ya sanamu katika Agano la Kale. Mojawapo ya matatizo ya ibada ya sanamu ni kwamba hatimaye watu huwa kama miungu wanayoiabudu. Sanamu ni bubu, ni viziwi, haziwezi kusema, haziwezi kusikia.

Kwa hivyo, watu wanaowafuata wanakuwa wavivu kiroho na hawawezi kuona ukweli. Watu wanapoacha imani yao katika ukweli, si tatizo kwamba hawataamini chochote. Wanakuwa wepesi kuamini na wataamini chochote.

Israeli wanapoabudu ndama wa dhahabu, wanakuwa kama ndama mkaidi na wanataka kwenda njia yao wenyewe na kwa mwelekeo wao wenyewe. Badala ya kusikiliza marekebicho ya Mungu, hatimaye Mungu atawaweka nira kupitia uhamisho wao na wataletwa kwenye utii kwa njia hiyo. Hapa katika kifungu hiki, Israeli inakuwa kama Baali kwa sababu inasema hapo kwamba walijipatia hatia kwa kumwabudu Baali kisha wakafa.

Kumbuka kwamba moja ya sehemu ya hadithi ya Wakanaani ilikuwa kwamba Baali mwenyewe aliathiriwa na Moat. Alishindwa na Moat. Alilazimishwa kila mwaka kushuka chini ya ulimwengu wa kuzimu na kuwa chini ya nguvu za kifo.

Naam, Israeli walipotoa uaminifu wao na kujitolea na ibada yao kwa Baali, hatimaye wakawa kama yeye. Kwa sababu hiyo, kama vile Baali alivyoathiriwa na Moat, Israeli yenyewe ilikuwa chini ya nguvu ya kifo. Badala ya kupitia maisha ambayo walidhani Baali angewaletea, waliishia kupitia kifo na uharibifu na laana zote za agano.

Ni mkakati ulioshindwa kutegemea kitu kingine chochote isipokuwa Bwana kuwa chanzo chako cha ulinzi, baraka, au usalama. Israeli ilikuwa ikijifunza somo hilo kwa

njia yenye uchungu. Sasa pia inasema katika mstari wa 2, na sasa wanatenda dhambi zaidi na zaidi.

Kuabudu sanamu huwa jambo la kukata tamaa kwa sababu Mungu hawezi kutimiza anachoahidi na kwa hivyo inakubidi uitafute kwa njia kali zaidi. Nao walijitengenezea sanamu za chuma. Sanamu zilitengenezwa kwa ustadi kwa fedha yao, zote ni kazi ya mafundi.

Hapa kuna kauli ya mwisho ambayo ningependa tuizingalie. Inasemwa kuwahusu, na hivi ndivyo kauli hii inavyosomeka katika ESV, wale wanaotoa sadaka ya wanadamu huwabusu ndama. Nini hasa maana ya usemi huo? Tena, ESV itasoma haya, wale wanaotoa sadaka ya wanadamu huwabusu ndama.

Tunazungumzia nini? Kwanza kabisa, inavutia tu kutambua kwamba katika kifungu hiki katika sura ya 13, mistari ya 1 na 2, tuna marejeleo ya Baali katika mstari wa 1 na marejeleo ya Mungu wa ndama katika mstari wa 2. Vipengele hivi vya mchanganyiko vinaunganishwa. Mojawapo ya desturi za dini ya Wakanaani na moja ya mambo ambayo Bwana alilaani ni kwamba kulikuwa na desturi hii ya kutoa kafara kwa watoto. Na kwa hivyo, ESV, kama inavyotafsiri mstari wa 2, kwa kweli inarejelea kafara ya watoto hapa na inaona hii kama inavyofanywa katika ufalme wa kaskazini.

Sasa, tukiangalia desturi hii na dhana hii katika hadithi kubwa ya Agano la Kale, Mambo ya Walawi sura ya 20 mistari ya 2 hadi 5 itazungumzia kuhusu kafara ya watoto. Itahusishwa hasa na Mungu anayeitwa Moleki. Jina la Mungu huyo linamaanisha kuwa yeye ni mfalme.

Yeye ni Mungu wa Waamoni. Lakini katika Yeremia sura ya 32 mstari wa 35, kafara ya watoto tena inahusiana na Moleki, lakini hiyo pia inahusishwa kwa namna fulani na ibada ya Baali, ambaye mwenyewe alionekana kama mfalme katika pantheon ya Wakanaani. Hatuna ushahidi wa moja kwa moja wa kafara ya watoto katika ufalme wa kaskazini wa Israeli isipokuwa tuna mstari huu hapa.

Lakini katika 2 Wafalme sura ya 16 na katika 2 Wafalme sura ya 23, tuna kauli kuhusu wafalme wawili wa Yuda ambao kwa kweli waliwachoma watoto wao kama dhabihu motoni. Mmoja wao alikuwa Mfalme Ahazi ambaye aliingiza mambo kadhaa ya kipagani na ya kuchanganya imani katika ibada ya Bwana katika ufalme wa kusini. Mfalme mwingine anayefanya hivi, ambaye anawafanya wanawe kupita motoni, ni Manase, mfalme wa Yuda, ambaye mfalme atasema alikuwa mfalme mwovu zaidi kuwahi kuwa naye Yuda.

Alitawala kwa miaka 55. Alifanya uovu mwingi zaidi katika nchi kuliko hata wafalme wa Waamori waliomtangulia. Kwa hivyo, kuna ushahidi katika ufalme wa kusini kwamba hata baadhi ya wafalme wa Yuda walihusika katika kutoa kafara watoto.

Mojawapo ya mageuzi ambayo Yosia alifanya ilikuwa ni kuinajisi Tofethi, iliyokuwa katika Bonde la Hinomu, ambayo ilihusishwa na dhabihu hizi za watoto ili zisiweze kufanywa. Kwa hivyo, tuna nini hapa? Je, kuna marejeleo mengine ya dhabihu za watoto hapa katika Hosea sura ya 13? Mojawapo ya mifano ya kuvutia zaidi ya dhabihu za watoto katika Agano la Kale ni kiapo cha Yeftha ambacho tumepewa katika kitabu cha Waamuzi. Katika kufanya makubaliano na Mungu au mpango na Mungu, Yeftha anasema, Bwana, ukinipa mafanikio vitani, nitatoa chochote kitakachotoka mlangoni pangu kama dhabihu kwako.

Ninaporudi nyumbani, binti yake ndiye anayetoka nje. Kwa sababu katika hatua hiyo ya historia ya Israeli walikuwa wamegeuka kuwa wapagani katika mtazamo wao na katika theolojia yao, Yeftha anahisi wajibu wa kutimiza ahadi hiyo aliyompa Mungu, ingawa Mungu katika Agano la Kale anasema kwamba kutoa kafara kwa watoto ni kitu ambacho ninakichukia. Kabla ya Israeli kuingia katika nchi, Kumbukumbu la Torati sura ya 12, mistari ya 30 na 31 itasema hivi.

Hii ndiyo kadirio la Bwana kuhusu kafara ya watoto. Bwana, Mungu wako, atakapowakatilia mbali mbele yako mataifa unayoingia kuyamiliki, nawe utakapowamiliki na kukaa katika nchi yao, jihadhari usije ukanaswa na kuwafuata. Baada ya kuangamizwa mbele yako, usiulize habari za Mungu wao, ukisema, Mataifa haya yaliwatumikiaje miungu yao? Sitaki ufanye mambo ambayo watu hawa walifanya kama desturi za kidini na kama ishara ya kujitolea kwa miungu yao.

Usimwabudu Bwana, Mungu wako, kwa njia hiyo, kwa kila chukizo ambalo Bwana anachukia walilofanya kwa miungu yao. Kwa maana hata waliwachoma wana wao na binti zao motoni kwa miungu yao. Na hivyo, katika kipindi cha Waamuzi, Yeftha, na Waisraeli kwa kiasi kikubwa wamekuwa Wakanaani sana katika mtazamo wao, wamepotoka sana katika mtazamo wao na theolojia yao, kiasi kwamba Yeftha anaamini kwamba kumtoa binti yake kama dhabihu kwa Mungu ni jambo ambalo lingempendeza.

Sasa, ushahidi wa kutoa kafara kwa watoto miongoni mwa Wakanaani ni mdogo, lakini kuna ushahidi nje ya Agano la Kale unaopendekeza desturi hii miongoni mwa Wakanaani. John Barton anazungumzia baadhi ya haya. Katika jiji la Tiro, kuanzia karne ya nane hadi karne ya sita, kuna ushahidi hapo wa tofeti, ambayo ni neno linalorejelea makaburi matakatifu.

Na tofethi hii, makaburi haya, yalikuwa na vyombo vya kuhifadhia vitu vilivyokuwa na mabaki ya watoto au mifupa ya wanyama. Kuna stela au sanamu au maandishi hapo yanayoonyesha kwamba mabaki katika vyombo hivi yalikuwa yametolewa kwa miungu ya Wakanaani. Baada ya enzi ya Agano la Kale, pia kuna tofethi ambayo wanaakiolojia wameipata katika koloni ya Foinike ya Carthage kaskazini mwa Afrika.

Na pia kwenye tofethi hiyo , walipata vyombo vya kuchomea na makaburi ambayo yalikuwa na mifupa ya watoto na wana-kondoo. Na kuna stela hapo zinazoonyesha kwamba watoto hawa waliomo kwenye vyombo hivi vya kuchomea makaburi walikuwa wamejitolea kwa mungu wa kike wa Kanaani, Tannit , au Baal-Hamon. Sasa Warumi pia wanarejelea katika maandishi yao desturi ya watoto kuchomwa moto huko Carthage kama dhabihu kwa miungu.

Kwa hivyo, kuna ushahidi wa kuunga mkono hilo. Je, ndivyo Hosea anavyozungumzia hapa katika sura ya 13, mstari wa 2? Katika Kiebrania hapa, tuna kauli inayosema, watoa kafara wa wanadamu hubusu ndama. Tunapokuwa na uhusiano kati ya nomino mbili kama hii, uhusiano huo unaweza kueleweka kwa njia kadhaa.

Neno la pili katika lile la uhusiano, tunapochambua hili kiisintaksia, linaonekana kama kijenzi. Kwa hivyo kuna njia kadhaa ambazo tunaweza kusoma au angalau njia kuu mbili au tatu ambazo tunaweza kusoma wazo hili, watoaji wa kafara kwa wanadamu. Ikiwa hivi ndivyo tungeviita kijenzi cha kibinafsi, wanaume wangekuwa wakitekeleza kitendo cha kutoa kafara.

Kwa hivyo, haisemi chochote kuhusu kafara ya binadamu. Ikiwa ni jeni isiyo na upendeleo, tunaweza kuwa tunazungumzia kuhusu wanaume au wanadamu kuwa kitu cha kafara. Wakati mwingine, uhusiano katika aina hizi za miundo, neno la pili baada ya neno la, linaweza tu kuwa linazungumzia kundi pana au spishi au kategoria kubwa ambayo neno la kwanza ni sehemu yake.

Nadhani hapa pengine ESV imetafsiri vibaya hili. Badala ya kuwa marejeleo ya dhabihu ya wanadamu, inazungumzia tu wanaume wanaotoa dhabihu katika Israeli. Aina ya wanaume, wale wanaotoa dhabihu , watu wa ufalme wa kaskazini wanapomwabudu Mungu, wanapofanya hivi, wanabusu ndama.

Kwa hivyo badala ya kuwa marejeleo mahususi ya kafara ya watoto katika ufalme wa kaskazini, ambao ulikuwa sehemu ya ibada ya Wakanaani, hapa tena tuna marejeleo tu ya heshima na ibada wanayompa ndama wa dhahabu. Sasa picha hapa ni kwamba wanabusu ndama. Na tunajua kwamba kuinama miguuni pa mfalme wa kibinadamu, jinsi Yehu anavyofanya, kwa mfano, katika Obelisk Nyeusi anapoinama mbele ya mfalme wa Ashuru na kumpa ushuru, ni njia ya kuonyesha heshima na ibada.

Na kwa hivyo tunapozungumzia kumbusu ndama hapa, inazungumzia ibada na heshima na ibada wanayotoa kwa miungu ya ndama walio katika patakatifu pao huko Dani au Betheli. Sawa, sasa fikiria picha hiyo ya wanadamu wakibusu ndama. Na Bob Chisholm, katika Handbook on the Prophets, anatoa maoni hapa kuhusu hali ya kudhalilisha ya ibada ya sanamu.

Nadhani ni kauli nzuri. Anasema hivi, Hebu fikiria upuuzi wa wanadamu walioumbwa kwa mfano wa Mungu wakibusu sanamu za ndama zilizotengenezwa kwa mikono yao

wenyewe. Na kwa hivyo nadhani tuna ukumbusho hapa wa asili ya kudhalilisha ya ibada ya sanamu.

Kumwabudu Mungu tunapofanya hivyo kama wanadamu, kunatunua, kunatunua hadi kwenye kitu ambacho tuliumbwa na kuumbwa kufanya. Wanadamu wenyewe katika Mwanzo 1:26 hadi 28 wanaelezwa kama sanamu za Mungu. Tuliumbwa kama miungu wadogo, kama sanamu ambazo zimeundwa kuwa watawala wasaidizi wa Mungu.

Kwa kumwabudu na kuishi chini ya utawala wake, tunainuliwa hadi hadhi ya juu. Ukweli kwamba kila mwanadamu juu ya uso wa dunia anawakilisha sura ya Mungu ni jambo lililoinuliwa zaidi kuhusu asili ya mwanadamu ambalo tunaweza kusema. Lakini Adamu alipoanguka, alianzisha ibada ya sanamu kwa wanadamu.

Matokeo yake, badala ya kuishi kulingana na hatima yetu na wito wetu kama sura ya Mungu, tulibadilisha hilo na, katika jaribio la kujiabudu, kwa kweli tuliishia kujidhalilisha. Na badala ya kuakisi utukufu na ukuu wa Mungu, Warumi wanasema kwamba tulipotosha hilo na tukaanza kuabudu uumbaji badala ya muumba. Na kwa hivyo, nadhani kuna taswira ya yote hayo na asili ya kudhalilisha ya ibada ya sanamu katika picha hii ya waabudu katika ufalme wa kaskazini wa Israeli, wakiinama na kumbusu ndama.

Hili ni tofauti sana na kile ambacho Mungu alikusudia ibada iwe. Kwa hivyo, kuna wazo katika kitabu chote cha Hosea, na nadhani ni aina ya wazo lililoenea kwamba Israeli wamefanya uzinzi wa kiroho. Wamefanya uzinzi kwa miungu hii mingine, na hiyo ndiyo sababu ya hukumu ya Mungu na hasira ya Mungu itakayowajia.

Mstari mmoja wa mwisho unasema hivi, sura ya 13, mstari wa 9, anakuangamiza, Ee Israeli, kwa maana wewe uko kinyume nami, dhidi ya msaidizi wako. Yule ambaye Mungu alikuwa amemkusudia Israeli wamtegemee, mfalme aliyeahidi kuwalinda alikuwa Bwana. Alikuwa msaidizi wao.

Yeye ndiye ambaye katikati ya mgogoro huu, ndiye angeweza kuwasaidia. Kama wangegeuka kutoka katika dhambi zao, Bwana angekuwa msaidizi wao na angewabariki. Kama wangeacha kuamini miungu ya uongo na sanamu na miungu ya ndama na kumgeukia Bwana kwa toba na imani na kumtumaini yeye pekee, Bwana alikuwa na uwezo wa kuwaokoa kutoka kwa adui zao.

Lakini tatizo ni kwamba wamemgeukia msaidizi wao. Tuna maneno ya ubatili hapa tena. Badala ya kumtazama yule aliyekuwa na suluhisho la matatizo yao, walikuwa wakijaribu kuunda suluhisho lao wenyewe.

Walikuwa wakiamini mikakati yao wenyewe. Walikuwa wakiamini miundo yao wenyewe. Walikuwa wakiamini miungu iliyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu na hatimaye hakuna hata moja kati ya hii ambayo ingefanya kazi.

Nadhani tunaelewa, tunaposoma kitabu cha Hosea, uzito wa ibada ya sanamu na tatizo ambalo ibada ya sanamu ilileta kwa watu wa Israeli. Lakini kama tulivyozungumzia katika somo lililopita, moja ya matatizo kwetu wakati mwingine ni tunapofikiria hili kwa matumizi ya kisasa au kama mimi ni mchungaji na ninahubiri kupitia manabii wa Agano la Kale, ninawezaje kufanya masuala ya ibada ya sanamu kuwa halisi kwa watu leo? Sasa Calvin alisema kwamba moyo wa mwanadamu ni kiwanda cha kutengeneza sanamu. Nadhani yuko sahihi kabisa.

Yohana anaelewa hilo anapoandika kwa makanisa yaliyo chini ya uangalizi wake, na anasema, lindenii mioyo yenu dhidi ya ibada ya sanamu. Lakini kuna tabia kwetu tunaposoma Agano la Kale kusema, Sielewi. Siwaelewi Waisraeli.

Sielewi jinsi wangeweza kuongozwa kuabudu vitu ambavyo ni wazi vilikuwa vya uongo sana. Hatusujudu sanamu. Hatufanyi miungu ya mawe.

Hatuna sanamu za chuma. Kwa hivyo, je, hiyo ina maana kwamba hatutapambana na ibada ya sanamu? Ikiwa utahubiri na kufundisha Agano la Kale kwa ufanisi, itabidi utafute njia unapohubiri maandiko haya na haswa unapohubiri sehemu mbalimbali za Agano la Kale ili kuelewa au kuwasaidia watu katika kutaniko lako kuelewa jinsi ibada ya sanamu ya Israeli katika Mashariki ya Karibu ya kale inavyotumika na kuunganishwa na maisha yetu leo? Mojawapo ya vitabu ambavyo vimenisaidia kufikiria kupitia theolojia ya kibiblia ya hili ni kitabu cha Greg Beal, *We Become What We Worship*. Na tumezungumzia hilo.

Kazi nyingine ya kichungaji ambayo imeshughulikia suala hili ni kitabu cha Tim Keller, *Mungu Bandia*. Katika mahubiri yake, kama alivyoshughulikia suala hili na kuzungumzia kuhusu ibada ya sanamu katika jiji la New York, anasaidia kutambua baadhi ya sanamu tulizonazo leo maishani mwetu ambazo zinaweza kufanana na kile ambacho Israeli ilikuwa ikifanya walipoabudu Mabaali na miungu ya ndama. Kumbuka, wanavutiwa na itikadi hii kwa sababu ni imani iliyoenea katika utamaduni wao.

Tunavutiwa na sanamu maalum kwa sababu ya mawazo na imani zilizopo katika utamaduni wetu ambazo kimsingi zinapingana na Mungu lakini hujaa akili zetu kupitia vyombo vya habari, kupitia watu tunaishi nao, na hata, wakati mwingine, kupitia familia zetu wenyewe. Na kwa hivyo, tunavutiwa na ibada hizi maalum za sanamu kwa sababu tunaamini kwamba ni mkakati mzuri wa kuishi maisha yetu kwa njia ile ile ambayo Waisraeli katika siku za Hosea waliamini kwamba kumwabudu mungu wa dhoruba kungewapa baraka za kilimo. Kwa hivyo, ningependa kufanya

kazi kupitia orodha ya baadhi ya mambo ambayo Keller amezungumzia kuhusu ibada ya sanamu.

Anarejelea ibada ya sanamu yenye nguvu. Maisha yana maana tu, au nina thamani tu ikiwa nina nguvu na ushawishi juu ya wengine. Na Yohana anapozungumzia mambo ya dunia yanayohusiana na kiburi cha maisha, kuna nguvu inayohusika katika hilo.

Ibada ya sanamu ya kibali: maisha yana maana tu ikiwa ninapendwa na kuheshimiwa na watu wengine. Faraja ibada ya sanamu, maisha yana maana tu au nina thamani tu ikiwa nina aina hii ya uzoefu wa raha na ubora fulani wa maisha. Wakristo wengi, kwa sababu ya sanamu hiyo maalum, na ni kitu ambacho ninapambana nacho katika maisha yangu mwenyewe, wanapinga ujumbe wa kibiblia, ambao unasema ikiwa utakuwa mfuasi wa Yesu, basi unahitaji kuchukua msalaba wako na kumfuata.

Ibada ya sanamu, tena, nadhani inahusiana na kiburi cha maisha. Maisha yana maana tu ikiwa nina aina fulani ya mwonekano au taswira ya mwili. Dhibiti ibada ya sanamu, maisha yana maana tu ikiwa nitaweza kuyatawala maisha yangu katika eneo fulani.

Kusaidia ibada ya sanamu, maisha yana maana tu au mimi nina thamani tu ikiwa watu wananitegemea na wananihitaji. Utegemezi wa ibada ya sanamu, maisha yana maana tu ikiwa mtu yuko pale kunilinda na kuniweka salama. Uhuru wa ibada ya sanamu, maisha yana maana tu ikiwa mimi niko huru kabisa na majukumu au majukumu ya kumtunza mtu.

Kuabudu sanamu kazini na watu wengi huifanya kazi yao kuwa mungu au kujitolea kwa kazi yao kwa njia ambayo inapaswa kutolewa kwa Bwana pekee. Maisha yana maana tu ikiwa nina tija kubwa na kufanya mambo mema au kusonga mbele katika kazi yangu. Kufanikiwa kuabudu sanamu: maisha yana maana ikiwa ninatambuliwa kwa mafanikio yangu na ikiwa ninafanya vyema katika kazi yangu.

Ukiritimba ni ibada ya sanamu, maisha yana maana tu, nina thamani tu ikiwa nina kiwango fulani cha utajiri, uhuru wa kifedha, na kiasi fulani cha mali. Dini ni ibada ya sanamu inaweza kuwa kishawishi kwetu kama waumini. Maisha yana maana tu ikiwa ninafuata kanuni za maadili za dini yangu na kufanikiwa katika shughuli zake.

Nataka watu watambue jinsi nilivyo mtu wa dini. Ibada ya sanamu ya kibinafsi, maisha yana maana tu au nina thamani tu ikiwa mtu huyu mmoja maishani mwangu anafurahi au anafurahi nami. Ibada ya sanamu isiyo ya kidini, ambayo ni sifa ya jamii yetu.

Maisha yana maana tu ikiwa najihisi huru kabisa na dini iliyopangwa na nina maadili yangu mwenyewe. Tunaona utamaduni wetu ukifanya hivyo kwa jinsi tunavyorekebisha sheria na sheria kuhusu ndoa na uelewa wetu wa kile

kinachohusika. Ibada ya sanamu ya rangi au kitamaduni, maisha yana maana tu ikiwa rangi yangu na utamaduni wangu vitapandishwa cheo na kutambuliwa kama bora.

Uabudu sanamu wa pete ya ndani, maisha yana maana tu ikiwa kundi fulani la kijamii au kundi la kitaaluma litaniruhusu kuingia kwenye mzunguko wao. Uabudu sanamu wa kifamilia, hata familia zetu na mahusiano yetu, ndio, yanaweza kuwa sanamu tunazoziamini. Maisha yana maana tu ikiwa mimi au watoto wangu au wazazi wangu tunafurahi nami.

Ibada ya sanamu katika uhusiano: Ninawahudumia wanafunzi wa vyuo vikuu na seminari na watu wengi wanapokabiliwa na matatizo ya ndoa na hili. Watu wengine wengi wanafikiri kwamba ndoa ndiyo suluhisho la sanamu hii na sivyo. Maisha yana maana tu ikiwa Bw. au Bi. Right ananipenda.

Kuteseka kwa ibada ya sanamu, maisha yana maana tu ikiwa ninaumia na tatizo, na hapo ndipo ninapohisi mtukufu au ninastahili kupendwa au ninaweza kukabiliana na hatia iliyo moyoni mwangu. Itikadi ya ibada ya sanamu, maisha yana maana tu, nina nguvu tu ikiwa lengo langu la kisiasa au kijamii au chama kinafanya maendeleo na kupanda kwa nguvu au ushawishi. Kwa hivyo nadhani kama walimu, kama wachungaji, wale wetu wanaohusika katika huduma ya kichungaji na majukumu kwa wengine, tunapofundisha neno la Mungu, ni muhimu sana kwetu kutofundisha Agano la Kale kama somo la historia, sio kusema tu, tazama, watu wa Israeli walikuwa na matatizo na miungu hii, hatujui ilikuwa nini, hatujui ikoje, lakini kuelewa sababu za msingi za ibada hiyo ya sanamu na kisha kuonyesha jinsi hiyo inavyotumika leo.

Nadhani kama tungeweza kufanya hivyo, kwa njia nyingi, watu wangeanza kuelewa umuhimu wa manabii wa Agano la Kale kama kitu kinachohusiana na maisha yetu. Tumezungumzia hili tayari, lakini nadhani kadiri tunavyosoma manabii, ndivyo tunavyotambua zaidi kwamba wao ni watabiri wanaowahubiria watu, zaidi ya wao kuwa watabiri wanaotabiri kitakachotokea katika siku zijazo. Tunaanza kugundua kwamba masuala na matatizo na mapambano yaliyokuwepo kwa watu katika uhusiano wao na Bwana na agano na uhusiano ulioishi naye ni sawa na mambo yanayoendelea katika maisha yangu pia.

Kwa hivyo, Waisraeli hawapambani na tatizo ambalo ni geni kwetu. Kumbuka, Calvin anatuambia moyo wa mwanadamu, iwe ni katika Israeli ya kale au Marekani katika karne ya 21, tunapambana na ibada ya sanamu. Kuna vifungu kadhaa katika Agano la Kale ambavyo vimenisaidia hasa kuelewa hili.

Katika Ezeieli sura ya 14, Ezeieli anapozungumzia kuhusu ibada ya sanamu ya watu wa Yuda na viongozi, anasema, tatizo la watu hao ni kwamba wamejenga au wamejenga sanamu mioyoni mwao. Kwa hivyo, sehemu zingine za ujumbe wa Ezeieli zitazungumzia ukweli kwamba Mungu amechukizwa. Ana hasira.

Atawaka hasira dhidi ya watu kwa sababu wameweka sanamu na sanamu za wanyama na kila aina ya machukizo hekaluni. Hilo lilikuwa la kuchukiza. Lilikuwa la kuchukiza.

Haikumpendeza Mungu. Lakini suala kubwa halikuwa tu kujenga sanamu na sanamu. Suala kubwa ni kile kilichokuwa mioyoni mwa watu wa Israeli.

Kifungu kingine ambacho kimenisaidia kuelewa umuhimu wa ibada ya sanamu ya Agano la Kale katika maisha yetu ya leo kinapatikana kwetu katika Ayubu sura ya 31. Na kumbuka kwamba Ayubu sura ya 31 ni kifungu ambapo Ayubu anapinga kutokuwa na hatia kwake mbele za Mungu. Nami ni mtu mwaminifu.

Mimi ni mtu wa utauwa. Nimekuwa nimejitolea kwako. Na nadhani Ayubu anajaribu kusema, Bwana, sijafanya chochote kinachostahili aina ya adhabu na mateso ninayopitia.

Lakini katikati ya mambo haya yote , ambapo anazungumzia uadilifu wake, anazungumzia aina ya maisha anayoishi. Anatoa kauli hii katika mstari wa 24, ikiwa nimeifanya dhahabu kuwa tegemeo langu au kuita dhahabu safi tumaini langu, ikiwa nimefurahi kwa sababu utajiri wangu ulikuwa mwingi au kwa sababu mkono wangu umepata mengi. Kwa hivyo, Ayubu anasema, moja ya mambo yanayoonyesha uadilifu wangu ni kwamba sijaweka tumaini langu katika dhahabu au utajiri wangu au mali zangu. Na tunajua kutoka kwa kitabu cha Ayubu kwamba Ayubu alikuwa mtu tajiri.

Hili lingekuwa jaribu kwake. Kisha, baada ya kutaja hili, kama nimefurahia utajiri wangu kwa sababu ulikuwa mwingi, mstari wa 25, angalia anachounganisha hili na mstari wa 26. Anasema, kama ningalitazama jua lilipoangaza au mwezi ukitembea kwa fahari na moyo wangu umeshawishika kwa siri na kinywa changu kimeubusu mkono wangu, hili lingekuwa ni uovu wa kuadhibiwa na majaji.

Kwa maana ningekuwa nimemdanganya Mungu aliye juu. Ayubu anachozungumzia anapozungumzia kutazama jua, kutazama mwezi, na kuuona angani, vitu hivyo mara nyingi viliabudiwa na kutambuliwa kama miungu katika Mashariki ya Karibu ya kale. Kwa hivyo, Ayubu anapozungumzia, kama mdomo wangu ungebusu mkono wangu, tuna, kama vile katika Hosea 13:2, wazo la kubusu jua au mwezi likitolewa kama usemi wa kujitolea kwa miungu hii ya nyota.

Ayubu anasema, kama ningefanya hivyo kama ningeshiriki katika aina hiyo ya ibada ya kipagani, ningekuwa si mwaminifu kwa Mungu. Lakini kinachovutia katika kifungu hiki ni kwamba tunaangalia sehemu ya mwisho ya hili, kubusu jua au mwezi, kama desturi ya kipagani inayochukiza. Lakini imeunganishwa katika akili ya Ayubu na kuamini dhahabu na kufurahia utajiri wake.

Kwake, kutegemea utajiri kulikuwa kitendo cha kutokuwa mwaminifu kwa Mungu kama vile kuabudu miungu ya nyota. Kwa hivyo, ibada ya sanamu si tu kuhusu sanamu na imani za kidini za kipagani za Mashariki ya Karibu ya kale. Ni kuhusu kuweka tumaini lako katika vitu vingine isipokuwa Mungu.

Kwa kweli, sanamu kuu ya ulimwengu wa Magharibi, mapambano ya msingi ambayo tutakuwa nayo katika uhusiano wetu na Mungu kila siku yatakuwa na ustawi na utajiri kwa sababu ni sehemu iliyoenea sana ya utamaduni wetu. Imani iliyopo ya utamaduni wetu ni kwamba thamani yako, usalama wako, na thamani yako kama mwanadamu inategemea mali zako na kile ulicho nacho na unachomiliki. Kwa njia nyingi, kanisa limenunua uwongo wa utamaduni huo.

Nilisoma blogu siku nyingine iliyozungumzia jinsi kanisa, kwa njia nyingi, lilivyokuwa kama meli ya kitalii. Mfano huo ni mzuri sana. Unaonyesha jinsi hata huduma na jukumu na kazi ya kanisa mara nyingi si kuwahudumia watu waliopotea na wasio na Kristo au watu wenye uhitaji.

Mara nyingi ni kuwaburudisha na kuwatunza watu walio ndani ya kanisa kwa sababu tumenunua uwongo wa utamaduni wetu. Nakumbuka mwandishi mmoja aliwahi kuzungumza kuhusu jinsi itakavyokuwa kwa Wakristo walioishi Amerika, Kusini mwa Amerika katika karne ya 18 na 19, na wanawajibika kwa Mungu kwa desturi yao ya utumwa. Vipi kama wangesimama mbele ya Mungu na kutoa kauli tu? Naam, nilifanya hivyo kwa sababu ndivyo utamaduni wetu ulivyoamini.

Ilikubaliwa na watu wa siku zetu. Hilo halitakuwa jibu linalokubalika mbele za Mungu. Wakristo wanaoishi Amerika leo katika karne ya 20 hadi 21, tunasimama mbele za Mungu, na tunapotoa hesabu ya maisha yetu labda kama tunaweza kufikiria Bwana akizungumza nasi na kusema, kwa nini mliweka imani kubwa katika mali zenu na utajiri wenu? Kwa nini hamkutumia utajiri huo kwa ajili ya mambo ya ufalme au kukidhi mahitaji ya watu wengine? Jibu letu ni kwamba tulikuwa tukifanya tu kile ambacho utamaduni unasema hakitakubalika zaidi kwa Mungu kuliko Wakristo wa karne ya 18 au 19 ambao hutumia imani zilizopo za utamaduni kwa ujumla kutetea utumwa wao.

Kwa hivyo, nadhani ni muhimu sana kwetu kufundisha Agano la Kale kwa njia ambayo inawasaidia watu kuelewa umuhimu wake na utendaji wake. Ninapenda kufundisha Agano la Kale katika seminari kwa sababu najua kwamba mara nyingi mimi hupata fursa ya kuwavutia wanafunzi ambao watatoka nje na kuwahudumia wengine, Agano la Kale linahitaji kuwa sehemu ya huduma yako. Unapowaona wanafunzi wakielewa hilo, au labda unapotazama video hizi na kuanza kuelewa hilo mwenyewe, naamini kweli kwamba moja ya mambo ambayo Mungu ameniita kufanya ni kuwasaidia watu kuelewa hilo.

Vipi kuhusu desturi ya syncretism iliyokuwa ikiendelea katika Israeli ya kale, na hilo linawezaje kutuhusu leo? Sasa, nimepata fursa ya kutembelea nchi za Amerika Kusini ambapo kuna desturi za syncretism zilizo wazi sana. Kulikuwa na dini kama Santeria zilizounganisha uchawi na Ukatoliki. Kwenye pembe za barabara katika baadhi ya miji mikubwa huko Amerika Kusini niliyotembelea, mara nyingi utaona sadaka barabarani ambazo zinaweza kuwa na sanamu ya Bikira Maria na sadaka ambazo zimetolewa kwa roho hizi.

Ukristo na ibada ya mizimu na uhuishaji vimeunganishwa katika aina hii ya mchanganyiko hatari wa mchanganyiko wa imani. Mara nyingi ilikuwa njia ya kurahisisha ubadilishaji wa Ukristo. Kwa hivyo tena, tunaangalia hili kama Wamarekani na kusema hatuna mapambano haya.

Nilienda seminari. Ni wazi siamini katika ulinganifu wa mawazo. Nimesoma theolojia za kimfumo.

Lakini je, sisi kama Wamarekani tumevutiwa na desturi za syncretism kwa njia ile ile ambayo Israeli ilifanya? Kuna mifano ya kuvutia ya akiolojia ya syncretism katika Israeli ya kale. Baadhi ya hizi zinatoka kaskazini na baadhi ya hizi zinatoka kusini. Katika sehemu inayoitwa Kuntillet Ajrud katika sehemu ya kusini ya Yuda, jangwani huko, vitu kadhaa vilipatikana vikiwa na picha na maandishi juu yake.

Hizi zilitoka kwa watu wa Israeli na labda kundi lisilo la kawaida hapa, lakini walikuwa Waisraeli. Walikuwa watu kutoka Yuda waliodai imani katika Bwana. Mojawapo ya maandishi, naamini kwamba yamepatikana kwenye mtungi uliokuwa Kuntillet Ajrud ana hili.

Inasema, mbarikiwe na Yahweh na Ashera wake. Na kwa hivyo, watu walioandika maandishi hayo ni Waisraeli wanaomwamini Yahweh, lakini wamekubali wazo la Wakanaani kwamba Bwana alikuwa na mwenzi wa kike au mwenzi wa ngono wa kike kama vile El na Baali walivyofanya. Mbali na hilo kuna sanamu ya mungu wa ndama, mungu anayeitwa Bel.

Ameonyeshwa kama ndama. Yuko uchi kuanzia kiunoni hadi chini. Kumekuwa na majadiliano kuhusu je, hii ndiyo njia ambayo picha hii maalum imeundwa kumwakilisha Yahweh kama mungu huyu wa ndama? Kuna mwanamke ameketi kwenye kiti akicheza ala ya muziki kando ya hapo.

Kwa hivyo, je, mungu huyu wa ndama anawakilisha Yahweh na Ashera wake? Hatuelewi kabisa kuhusu hilo, lakini maandishi yenyewe yanaonyesha usawazishaji uliopo. Katika picha nyingine pia inapatikana katika Kuntillet Ajrud, kuna kundi la waabuduo wakiwa wameinua mikono yao mbele za Bwana. Inasema hivi, mbarikiwe na Bwana na Ashera yake.

Yahweh akubariki na akulinde na awe nawe. Jambo linalonigusa ninaposoma maandishi hayo ni kwamba wamechukua baraka ya ukuhani kutoka kwa Pentateuki, kutoka kwa Torati, na wameiingiza katika uelewa wa kipagani sana kuhusu Mungu. Huo ni ulinganifu.

Huenda waabudu hawa hawakutambua hata kwamba walikuwa wakifanya jambo ambalo halikumpendeza Mungu. Nadhani katika Israeli ya kale na katika Yuda ya kale, suala kubwa na tatizo kubwa lilikuwa kwamba huu ulikuwa uelewa wa kawaida wa Mungu. Kuna msimamo wa kidini ambao uligunduliwa huko Tanak karibu na Megido kuanzia karne ya 10 KK.

Tena, tuna tafakari wazi ya ulinganifu wa imani katika hili. Ilitumika kwa ibada ya Israeli. Kuna nguzo nne katika msimamo huu wa ibada.

Ya chini ina sanamu ya mungu wa kike wa uzazi aliye uchi, Ashera. Ngazi ya pili ina viumbe viwili vyenye pembe katika nafasi isiyoonekana, labda ikiwakilisha Yahweh asiyeonekana aliyeketi juu ya makerubi. Ngazi ya tatu ina mti wa uzima na labda ni uwakilishi wa ibada ya Ashera.

Kisha kwenye ngazi ya nne, una ndama mwenye jua mgongoni mwake na pengine uwakilishi tena wa Yahweh, mmoja wa ndama wa Dani na Betheli, na kisha Bwana labda anawakilishwa na jua hapo. Sanamu hizo, mungu wa kike wa uzazi, Yahweh, Mungu asiyeonekana aliyeketi juu ya makerubi, Yahweh kama ndama wa dhahabu, yote hayo yamekusanywa pamoja. J. Glenn Taylor, tena katika ufafanuzi wake kuhusu Hosea, atazungumzia kuhusu ulinganifu huu.

Anasema hivi, licha ya tofauti kubwa ambayo waandishi wa Biblia hufanya kati ya ibada ya Yahweh na miungu mingine kama vile Baali, waabudu sanamu wenyewe huenda waliona desturi zao zikiingiliana au hata zikiendana na ibada ya Yahweh. Anasema mantiki inayoongoza kwenye maelewano ya kidini si jambo jipya. Kwa kweli, Waisraeli walipata njia ya kupatanisha ibada ya Baali, Ashera, na miungu mingine na ibada ya Yahweh.

Na tena, tunganisema, hatuna vipengele kama hivyo katika ibada yetu. Lakini tunapounganisha imani katika Bwana na imani ya Kikristo, na wazo la utamaduni kwamba ustawi hutufanya tufanikiwe na kubarikiwa machoni pa Mungu, tunapokubali hilo katika mchanganyiko wa theolojia ya ustawi, kwa maana fulani, tunajihusisha na aina ile ile ya usawazishaji kama walivyofanya Waisraeli wa kale. Tunapounga mkono utaifa na kuunganisha utaifa na imani ya Kikristo katika historia yote ya kanisa, kuna mifano ya kwa nini hilo linaweza kuwa jambo hatari sana.

Kwa hivyo wazo hili la ibada ya sanamu katika kitabu cha Hosea bado ni suala halisi leo. Kitabu hiki kinafaa na kinatuhusu. Kuna suala moja la mwisho ambalo Hosea

ataleta linaloakisi haswa jinsi watu wa Israeli walivyofanya uzinzi na ukosefu wa uaminifu kwa Bwana.

Jambo litakalojitokeza kama suala hili la mwisho ni kwamba nabii atasema kwamba Israeli pia imefanya ukafiri dhidi ya Yahweh kwa jinsi walivyofanya ushirikiano na mataifa ya kigeni. Na kwa hivyo, kuna vifungu kadhaa vinavyozungumzia hili. Hosea sura ya 5 mistari ya 13 na 14, Efraimu alipoona ugonjwa wake na Yuda jeraha lake, ndipo Efraimu akaenda Ashuru na kupeleka ujumbe kwa mfalme mkuu, lakini hawezi kukuponya wala kukuponya jeraha lako.

Kwa maana nitakuwa kama simba kwa Efraimu, na kama simba mwana-simba kwa nyumba ya Yuda; mimi, naam, mimi, nitararua na kwenda zangu; nitachukua, wala hakuna atakayeniokoa.

Na hivyo, jibu lao la ghafla wakati wa matatizo lilikuwa kujaribu kutafuta suluhisho la kisiasa kwa kile kilichokuwa kikiendelea. Sura ya 7 mistari ya 8 na 11, Efraimu anajichanganya na watu. Efraimu ni keki isiyogeuzwa.

Hivi ndivyo Hosea anavyofikiria kuhusu miungano yao ya kisiasa. Israeli ni kama keki iliyochoywa upande mmoja na mbichi upande mwingine. Sera zake zisizoongozwa nusu hazitamwoko.

Amejaribu kujichanganya na watu wengine. Anaaminika katika mataifa haya. Sababu ya kwamba miungano hii inawakilisha aina ya ukafiri wa kiroho ni kwamba, tena, wanamtumainia kitu kingine zaidi ya Mungu.

Matumizi sahihi ya hili si kwamba hili ni ukumbusho kwamba Marekani haipaswi kujiunga na Umoja wa Mataifa au NATO au kwamba mataifa ya leo hayapaswi kufanya miungano ya kisiasa. Matumizi yake ni kwamba watu wa Mungu lazima hatimaye wamtegemee Bwana kama chanzo chao pekee cha usalama na ulinzi. Na hivyo hata kama Wakristo, tunapotaka kutafuta suluhisho za kisiasa au kuwategemea viongozi wa kisiasa kuwa majibu ya matatizo yetu, tunapoweka imani yetu katika usalama wa kijeshi wa Marekani na jeshi letu na serikali yetu, hatimaye tunaamini katika kitu ambacho hatimaye na kwa kiwango fulani na kwa namna fulani na wakati fulani katika historia kitatukatisha tamaa sana.

Sura ya 7, mistari wa 11, Efraimu ni kama njiwa, mjinga na asiye na akili, anaita Misri, anakwenda Ashuru, nao watakapokwenda nitatandaza wavu wangu juu yao. Nitawashusha kama ndege wa angani. Nitawaadhibu kulingana na habari iliyotolewa kwa mkutano wao.

Na kwa hivyo, Israeli ni kama njiwa mpumbavu, anayeruka na kuruka huku na huko. Wanaenda hapa, wanaenda huko, wanaenda Misri, wanaenda Ashuru. Wanajaribu chochote wanachoweza kujaribu kisiasa na kijeshi kutatua tatizo lao.

Tatizo lao si la kisiasa; tatizo lao ni la kiroho, na wanahitaji kumrudia Mungu. Kama hawatafanya hivyo, basi hatimaye, wataangamizwa. Sura ya 8, mistari ya 9 na 10, kwa maana wamepanda kwenda Ashuru, kama punda mwitu anayetangatanga peke yake.

Efraimu ameajiri wapenzi, ingawa wameajiri washirika kati ya mataifa, nitawakusanya hivi karibuni na wafalme na wakuu watafadhaika hivi karibuni kwa sababu ya ushuru. Hawatawaokoa kwa mikakati hii. Sura ya 8, mistari wa 14, Israeli wamemsahau Muumba wake, nao wanategemea kitu kingine zaidi ya Bwana.

Katika Hosea sura ya 12, mistari wa 1, Efraimu hula upepo na kufuata upepo wa mashariki siku nzima. Utakuwa na shibe kiasi gani utakapokuwa umelishwa na upepo? Sio mlo unaoridhisha sana. Je, utaweza kupata upepo wa mashariki? Hapana, hawataweza kufanya hivyo.

Ndiyo maana wanazidisha uongo, wanazidisha vurugu, wanafanya agano na Ashuru, na mafuta yanapelekwa Misri, na hakuna hata moja ya muungano huu itakayowaokoa. Kuna ukumbusho katika manabii wote wa Agano la Kale kwamba muungano wa kisiasa sio hatimaye utakaokoa Israeli. Nabii Isaya, katika mgogoro wa Ashuru, akizungumza na viongozi wa kusini, na viongozi wa Yuda, atatoa ujumbe ule ule.

Atasema ole kwa wale walioitegemea Misri. Wanaamini kwamba muungano na Misri ungewawezesha kuwachezea Wamisri dhidi ya Waashuri. Isaya anasema hilo halitakuokoa.

Na kwa namna ya kejeli katika Isaya 28, nabii anasema, viongozi wa Yuda wanadai, tumefanya agano na kifo. Kwa kweli hawakuwa wamefanya agano na kifo, na walikuwa wamefanya agano na Misri ambalo walidhani lingewalinda. Isaya anasema, kile ambacho umefanya kweli ni kwamba umefanya agano na kifo, na kitakuongoza kwenye uharibifu wako.

Ole wao wanaoitumainia Misri kwa sababu wanawatumainia wanadamu na farasi. Hawamtumainii Bwana. Zaburi ya 20 inasema hivi kwa watu wa Israeli: wengine wanawatumainia farasi na wengine magari ya vita, lakini sisi tutamtumainia Bwana Mungu wetu.

Na hilo ndilo jambo ambalo watu wa Israeli na Yuda walisahau katika karne ya nane. Nataka kulipitia na kutukumbusha, hizi hapa njia mahususi ambazo Hosea 4-14 inatuthibitishia kwamba watu wa Israeli wamefanya uasi wa kiroho dhidi ya Bwana. Kwanza, wameacha agano, uaminifu kwa Bwana.

Nambari ya pili, hawajashika amri za Mungu. Nambari ya tatu, wameabudu sanamu, na hiyo ilihusisha ibada ya Mabaali na miungu na miungu ya kike ya Wakanaani na ibada yao ya mchanganyiko wa Mungu wa ndama. Na kisha nne na mwishowe, walikuwa wamejhusisha na ushirikiano na mataifa mengine ambapo walikuwa wakiweka tumaini lao kwa mataifa badala ya Mungu.

Ujumbe wa Mungu ni kwamba, hatimaye, mambo hayo yote yangewaangusha. Chochote tunachokiamini na mkakati wowote tunaoutegemea, ili hatimaye kuwa kitu cha mwisho au kuwa kitu muhimu zaidi maishani mwetu, chochote tunachokiamini, tunachojitolea, tunachokitumikia, tunachokipenda zaidi ya Bwana au tunachokiweka mahali pa Bwana hatimaye kitatukatisha tamaa. Nadhani kuna ujumbe ambao Hosea aliuwasilisha kwa Israeli wa karne ya nane ambao ni muhimu sana leo huku watu wakiambana na mikakati yao, sanamu zao, na imani potofu za utamaduni unaotuzunguka.

Mungu ametupa nuru na ufahamu, hekima, na uelewa wa kujua maisha halisi yanahusu nini na kujua kwamba maisha halisi yanapatikana katika uhusiano na Kristo. Huo ni ujumbe ambao tunaweza kushiriki na utamaduni unaotuzunguka ambao ni wa ibada ya sanamu leo kama utamaduni ambao Israeli iliingiliana nao katika karne ya nane KK.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 15, Hosea, Ukafiri wa Kiroho wa Israeli, Sehemu ya 3.